

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 234/2018-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. mája 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Igorom Ribárom, Námestie sv. Michala 11, Hlohovec, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Ps 1/2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. februára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Ps 1/2017 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 13. januára 2017 na okresnom súde návrh na začatie konania o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony svojho manžela. Následne ďalším podaním zo 6. februára 2017 navrhla nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré okresný súd zamietol. V merite veci však ku dňu podania ústavnej sťažnosti okresný súd nerozhodol ani nebolo nariadené žiadne pojednávanie.

3. Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Dňa 06.11.2017 bolo vykonané nazretie do spisu za účelom zistenia dôvodov nekonania vo veci. Zo spisu vyplynulo, že súd disponuje podaním zo dňa 13.01.2017 a 06.02.2017 s prílohami. Napriek tomu súd vyzýval listom zo dňa 18.01.2017 doručeného dňa 10.04.2017 na opätovne oznámenie osoby vhodnej na opatrovníka (napriek tomu, že predmetne oznámenie bolo súdu zasielane dňa 06.02.2017). Následne súd vyzýval výzvou zo dňa 12.06.2017 na doplnenie zdravotnej dokumentácie nakoľko z dôvodu uplynutia času (z dôvodu nekonania súdu bolo potrebné doložiť aktuálnu zdravotnú dokumentáciu). Pri nazeraní do spisu dňa 06.11.2017 bolo zistené, že pojednávanie vo veci nebolo stále vytýčene aj napriek mnohým urgenciám aj zo strany Okresnej prokuratúry Piešťany. V rámci spisu sa nachádzala listina, ktorou súd zasiela spis vyššiemu súdnemu úradníkovi za účelom odstránenia väd podania (plnomocenstvo). Pracovníčka informačného centra nám potvrdila, že zastupovanie ma vykázané, pričom plnomocentvo nepožadovala predložiť. Súd účastníkov konania a právneho zástupcu neinformoval o existencii prípadnej vady podania. Otáznejšie je ako je možné, že súd doposiaľ nenamietal, že nemá vykázané doručenie plnomocentva, aj napriek tomu, že vykonal úkony s právnym zástupcom od začatia konania 9Ps/1/2017 ako aj konania 14 C/16/2017. Upozorňujeme, že v predmetnej veci sa vydávali už aj súdne rozhodnutia a to aj zo strany Krajského súdu, pričom dané súdy mali naše zastupovanie preukázané. Ak je dôvodom nekonania veci vada podania, bolo povinnosťou súdu účastníka konania upozorniť. Plnomocentvo bolo súdu doručované spolu s podaním zo dňa 13.1.2017 a opätovne aj dňa 06.11.2017.“

Podaním zo dňa 07.11.2017 sťažovateľka, vo vlastnom mene podala sťažnosť na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 9Ps/1/2017, pričom žiadala o urýchlenie konania a o vytýčenie termínu pojednávania.

Predsedníčka Okresného súdu Piešťany v upovedomení o spôsobe vybavenia sťažnosti zo dňa 30.11.2017 uviedla, že sťažnosť sťažovateľky na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 9Ps/1/2017, je opodstatnená. Z upovedomenia taktiež vyplýva, že prvý termín pojednávania je vytýčený na 13.02.2018 (t. j. 1 rok a 1 mesiac od podania návrhu vo veci samej).

... Sťažovateľka je toho názoru, že v konaní došlo k zbytočným prietahom zo strany Okresného súdu Piešťany, čím bolo porušené jej základne právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov uvedené v čl. 6 ods. 1 dohovoru a v čl. 48 ods. 2 ústavy. Sťažovateľka až pri nazretí do spisu, dňa 06.11.2017, za účelom zistenia dôvodov nekonania vo veci, zistila, že vyššia súdna úradníčka dostala pokyn od sudkyne na odstránenie väd konania - doplnenie plnomocenstva právneho zástupcu. Sťažovateľka považuje postup Okresného súdu Piešťany za neefektívny, keď za takmer 11 mesiacov súd nedokázal vyzvať sťažovateľku na prípadne odstránenie väd podania (doplnenie plnomocenstva). Na margo sťažovateľka uvádza, že plnomocenstvo bolo súdu doručované v listinnej podobe spolu s podaním vo veci samej dňa 13.01.2017, s právnym zástupcom bolo riadne vo veci konané (prebiehalo doručovanie), bolo mu umožnené aj nazretie do spisu, kde bol informovaný, že zastupovanie je vykázané a preto nerozumie ako je možné, že v spise nie je zažurnalizovaná plná moc.

Konaniu o spôsobilosti na právne úkony, by súd mal venovať osobitnú pozornosť vzhľadom k povahe konania. Sťažovateľka popísala dôležitosť vydania rozhodnutia o zmene obmedzenia spôsobilosti na právne úkony svojho manžela priamo v návrhu podanom na Okresný súd Piešťany dňa 13.01.2017, pričom svoju argumentáciu podložila aj viacerými lekáorskými správami, z ktorých vyplýva, že zdravotný stav manžela sťažovateľky je nemenný a trvalý, preto sťažovateľka na základe odporúčania lekárov, iniciovala konanie o jeho obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Manžel sťažovateľky je ľahko manipulovateľný a ovplyvniteľný, pričom v dôsledku výrazného zhoršenia jeho zdravotného stavu je ľahkou obeťou prípadného podvodného konania. Z lekáorských správ vyplýva, že existuje odôvodnená obava, že pred rozhodnutím o vyslovení obmedzenia spôsobilosti

na právne úkony, hrozí manželovi sťažovateľky nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy, preto si za tým účelom požiadala aj o nariadenie neodkladného opatrenia, ktorému nebolo vyhovené. V dôsledku postupu, resp. nekonania vo veci, Okresný súd Piešťany vytvára stav právnej neistoty ako pre sťažovateľku, tak aj pre jej manžela.“

4. Sťažovateľka na základe uvedených skutočností navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základne práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 9Ps/1/2017 porušené boli.

2. Okresnému súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 9Ps/1/2017 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľke priznáva finančné zadostučinenie v sume 3000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Piešťany p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Piešťany je p o v i n n ý uhradiť trovy konania v sume 318,88 € (slovom tristoosemnásť eur a osemdesiatosem centov na účet jej právneho zástupcu JUDr. Igora Ribára... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. IV. ÚS 35/02, I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, II. ÚS 434/2015).

9. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Ps 1/2017 došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

11. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty (napr. I. ÚS 41/02). Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, II. ÚS 186/2010).

12. Z prehľadu procesných úkonov uvedených v sťažnosti, ako aj skutočností zistených ústavným súdom vlastným šetrením vyplýva, že po začatí konania o spôsobilosti na právne úkony na základe návrhu sťažovateľky z 13. januára 2017 okresný súd vyzval 18. januára 2017 sťažovateľku na doplnenie návrhu o osobu vhodnú na opatrovníka.

Dňa 9. februára 2017 sťažovateľka podala na okresnom súde návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhala, aby ju okresný súd ustanovil za opatrovníka svojmu manželovi, teda osobe, o ktorej spôsobilosti v napadnutom konaní ide. Okresný súd uznesením sp. zn. 14 C 16/2017 z 13. marca 2017 zamietol návrh sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia.

Dňa 12. júna 2017 okresný súd vyzval sťažovateľku na doplnenie návrhu o zdravotnú dokumentáciu jej manžela.

Dňa 19. októbra 2017 predsedníčka okresného súdu podaním sp. zn. Spr. 609/17 reagovala na sťažnosť podanú právnym zástupcom sťažovateľky na prietahy v napadnutom konaní, ktorým upovedomila o odložení sťažnosti.

Na ďalšiu sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní reagovala predsedníčka okresného súdu podaním sp. zn. Spr. 755/17 z 30. novembra 2017, ktorým informovala sťažovateľku, že spis týkajúci sa napadnutého konania bol zákonnej sudkyňi predložený ako pripravený na nariadenie termínu pojednávania prvýkrát 10. augusta 2017, ale

pre nedostatky bol vrátený vyššiemu súdnemu úradníkovi z dôvodu ich odstránenia. Predsedníčka okresného súdu považovala sťažnosť za opodstatnenú, ale z dôvodu nariadenia termínu pojednávania na 12. február 2018 už nevykonala iné opatrenia.

13. Ešte pred predbežným prerokovaním ústavný súd vlastným šetrením zistil, že okresný súd v napadnutom konaní nariadil pojednávanie na 28. február 2018, na ktorom bolo vykonávané znalecké dokazovanie a ďalší termín pojednávania bol nariadený na 29. máj 2018.

14. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, II. ÚS 240/2010). Pojem „zbytočné prieťahy“ je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00, II. ÚS 292/2013).

15. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch (II. ÚS 92/05). Dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej je aj zistenie, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy (I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04).

16. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný

súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02, I. ÚS 264/05).

17. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky posúdil ako zjavne neopodstatnenú z dôvodu, že namietaný postup okresného súdu nemožno považovať za porušenie práva garantovaného v citovanom článku ústavy. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu sa otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého prípadu najmä podľa týchto troch kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. II. ÚS 26/95).

18. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o návrhoch na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a nemožno ho po právnej stránke hodnotiť ako zložité. Vzhľadom na obligatórnu nutnosť vypočutia znalca, resp. nariadenie inej formy znaleckého dokazovania, berúc do úvahy zodpovednosť za dôsledky rozhodnutia pre status manžela sťažovateľky, je potrebné pripustiť určitú mieru skutkovej zložitosti prerokúvanej veci (napr. IV. ÚS 373/08). Rovnako nezanedbateľný je fakt, že ide o práva statusové a rozhodnutie súdu je priamym zásahom do integrity osoby, preto nevyhnutnosť zásahu do spôsobilosti musí byť odôvodnená primárne ochranou záujmu osoby, o ktorej spôsobilosti sa rozhoduje v konfrontácii, a až sekundárne ochranou záujmu iných osôb či verejného záujmu (m. m. I. ÚS 313/2012).

19. Správanie sťažovateľky ako účastníčky súdneho konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu v sťažnosti označených práv. Ústavný súd nezistil skutočnosti, ktoré by v súvislosti s doterajšou dĺžkou preskúmaného konania bolo treba pripísať na ťarchu sťažovateľky.

20. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v napadnutom konaní. Z už uvedeného je zrejmé, že aj keď postup

okresného súdu nebol bez priesťahov, v napadnutom konaní sa nevyznačuje takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priesťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06) a že nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 149/02, III. ÚS 92/03, II. ÚS 118/2014). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakované a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (rovnaké závery ústavný súd vyslovil taktiež napr. v rozhodnutiach sp. zn. I. ÚS 19/00, sp. zn. I. ÚS 57/01 alebo sp. zn. III. ÚS 199/02).

22. Ústavný súd považuje za dôležité upozorniť, že zjednanie nápravy všeobecným súdom nie je možné okamžite a vyžaduje si primeraný procesný postup v čo najkratšom, ale predsa nevyhnutnom časovom horizonte. Z časového sledu vyplýva, že sťažovateľkou namietaná nečinnosť súdu pre jednotlivé úkony v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Ps 1/2017 *prima facie* nespĺňa ústavnoprávnu dimenziu priesťahov v prebiehajúcim súdnom konaní.

23. S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v označenom konaní po prípadnom prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

24. Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

25. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že predmetné rozhodnutie neznamená prekážku rozhodnutej veci v zmysle § 24 písm. a) v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, takže nebráni sťažovateľke obrátiť sa opätovne so sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti v napadnutom konaní na okresnom súde dochádzalo k zbytočným prieťahom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2018